

Değerli Basın Mensupları Hoş geldiniz.

Bugün YÖK'ün Denkliğe ilişkin yeni bir düzenlemesini sizlere tanıtmak istiyorum.

Yurtdışından alınan diplomaların tanınması ve denklik işlemlerinde başvuranların maliyetlerini düşürmek, işlem sürelerini kısaltmak, tersine beyin göçünü hızlandırmak amacıyla Yükseköğretim Kurulu tanıma ve denklik hizmetlerini yeniden yapılandırdık.

Yurt dışında alınan ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki diplomaların tanıma ve denklik işlemleri daha önce “Denklik Birimi” adı altında yürütülürken, Birimin faaliyet alanlarının genişlemesi, denklik taleplerinin artması nedeniyle 2017 yılının sonunda bu birimi daire başkanlığı olarak yapılandırdık. Yükseköğretim ile ilgili Avrupa Ulusal Bilgi Merkezlerini (ENIC-NARIC) de bu başkanlığın bünyesine aldık.

Yükseköğretim sistemimizde daha önce sadece “**Denklik**” belgesi var iken 2016 yılında ilk defa “**Tanıma**” belgesini de ihdas ettik. Denklik ve Tanıma amacıyla dünyanın muhtelif üniversitelerinden gelen diplomalara kurumun yetkili bir kurum ve ilgili yükseköğretim programının akademik derece vermeye yetkili bir program ise **Tanıma belgesi**, öğrenci kazanımları bakımından Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarınca verilen ön lisans, lisans ve yüksek lisans diplomalarına eş değer bir program ise **Denklik** vermekteyiz.

Gelen denklik talepleri, yükseköğretim sistemimizin kalite ve standartlarının altında kalıyorsa Tanıma ve Denklik taleplerine **Ret** vermekteyiz.

Denklik almak bir idari ve bilimsel süreç olduğundan başvuru sahiplerinin askerlik ve benzeri mağduriyetlerini önlemek amacıyla, ilk başvurunun hemen ardından istedikleri takdirde **Tanıma belgesi** kendilerine verilip, askerlik tecili veya diğer işlemlerini bu belge ile yapabilmektedirler. Böylece daha önce program veya derece eşdeğerliliği olmadığından denklik verilemeyen kişiler, en azından **Tanıma belgesi** ile tanınan bir yükseköğretim kurumundan mezun olduklarını belgeleyebilmektedir.

2014 yılı ve öncesinde denklik ile ilgili yeterli olmayan mevzuat, küresel gelişme ve değişimler de dikkate alınarak geliştirilmiş, sadeleştirilmiş, Aralık 2017’de yeni “**Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği**” çıkarılmıştır. Yeni tamamlanmış yazılımla *E-Devlet* üzerinden başvuru sahiplerinin bilgilerini kontrol etme ve başvuruları hakkındaki gelişmeleri yakından izleme imkânı sağlanmıştır.

2017 yılında, ülkelerinde savaş, işgal veya ilhak koşulları bulunan Suriye, Irak, Libya, Yemen ve Kırım gibi ülkelerden Kurulumuza **ibraz etmeleri gerekli olan belgeleri ibraz edemeyen** ya da **diploma teyitleri yapılamayan** başvuru sahipleri ile ilgili olarak **savaş dönemi veya olağanüstü durum ile sınırlı kalmak** üzere denklik işlemlerinin yürütülmesi sürecinde kolaylıklar sağlanmak adına birtakım esaslar belirlenmiş ve yürürlüğe konmuştur. Bu uygulamamız Avrupa’daki pek çok ülke için örnek teşkil etmektedir.

Yükseköğretim Kurulu bünyesinde denklik işlemleri nasıl yapılıyor? Hangi süreçlerden geçiyor? Bilgisini vermek amacıyla Türkçe, İngilizce ve Arapça açıklayıcı ve yönlendirici broşürler ilk defa hazırlanmış, sizlere de dağıtılmıştır.

2015 yılından beri yoğun denklik talepleri almaktayız. Rusya, Almanya, Somali, İsviçre, İsveç gibi ülkelerin temsilcileri ile Balkan ülkelerinde faaliyet gösteren yükseköğretim kurumları temsilcileri yükseköğretim sistemimizin işleyişini öğrenmek ve kendi yükseköğretim kurumlarının ülkemizde tanınması talebiyle ziyarette bulunmuşlardır.

Ayrıca Tanıma ve Denklik Hizmetleri Dairesi, İngiltere'deki ENIC/NARIC Merkezi, Hollanda'daki Nuffic (Eğitimi Uluslararasılaştırma Merkezi) ve Avrupa Komisyonu tarafından finanse ve koordine edilen projelerde yer alarak proje kapsamındaki ülkeler ile karşılıklı temaslar içerisinde. Bu temaslar sonucunda bazı Avrupa ENIC/NARIC Ofisi temsilcileri kendi ofislerinde yapacakları iyileştirmelere örnek olması amacıyla Denklik Dairemizi yerinde incelemek istediklerini sözlü ve yazılı olarak bildirmişlerdir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı olarak sayısı her geçen gün artan ve 2017 yılı itibarıyla 14.000'i bulan **tanıma ve denklik** başvurusunu değerlendirirken başvuru sahiplerinin mağdur olmaması için çaba sarf edilmektedir. Bu cihetle daha az zamanda kaliteden ödün vermeden, akademik değerlendirme nasıl yapılabilir, denklik süreci daha kısa zamanda nasıl sonuçlandırılabilir, bu soruların çözümü için çalışmalar yaptık.

Bu doğrultuda küresel gelişme ve değişimler de dikkate alınarak, Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığının web sitesi yenilenmiş, **2018 Ocak ayı itibarıyla e-Devlet sistemi** ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı web sayfası üzerinden **online denklik başvuru** hizmetine yönelik test çalışmaları tamamlanmıştır. Bu günden **itibaren denklik başvuruları e-Devlet sistemi üzerinden online yapılacaktır. e-devlet şifresi olmayan yabancılar için ayrı bir başvuru portalı oluşturulmuş, yabancılar bu portaldan aynı şekilde online başvuracaklardır. 16 Şubat 2018** tarihinden sonra **elden başvuru kabul edilmeyecektir.** Sadece ülkelerinde savaş, işgal veya ilhak koşulları bulunan kişilere yönelik denklik başvurusu kurumumuzda elden kabul edilecektir.

Denklik işlemlerinin uzun süre aldığı ve denklik almanın niçin bu kadar zor olduğu konusunda bazı kesimlerden şikâyetler almaktayız. Kendi diplomalarımızın ve iş gücü piyasamızın kalitesini korumak adına, sizler de takdir edersiniz ki gelen her başvuruya denklik veremeyiz. Diplomanın zorunlu kazanımlarının kazanılıp kazanılmadığını, mezun olunan bölümün asgari kalite standartlarını taşıyıp taşımadığı konusunda nesnel olarak mutmain olmak zorundayız.

Denkliğin uzun süre almasında etkili olan teknik ve idari sorunları kaldırmaya yönelik önemli iyileştirmeler yaptık, ancak bizim dışımızdan kaynaklanan nedenleri de var. Denklik süresinin uzamasında etkili olan iki ana faktör: akademik seviye yeterlilik düzeyini tespit etme sürecidir, bu süreci üniversiteler, ÖSYM, Bilim Alanı Danışma komisyonları marifetiyle yürütüyoruz. Bu süreci kısaltmaya yönelik yenilikler getirdik. Süreci uzatan diğer önemli husus ise diplomanın alındığı ülkeden ve üniversiteden teyit alma sürecidir. Yükseköğretim altyapısı güçlü ülkelerden kısa sürede teyitleri almaktayız. Ancak altyapısı zayıf veya savaş koşulları bulunan

ülkelerden teyit almak uzun süre almakta ya da teyit hiç gelmemektedir. Teyidi gelmeyen başvuru sahiplerinin denkliği bu nedenle uzun süre almaktadır. Bu alanda da iyileştirmeler yapmak için Dışişleri Bakanlığımız ile birlikte çalışmalarımız devam etmektedir. Diğer ülkelerde de denklik ile ilgili benzer süreçler var, hatta bazıları bu konuda daha katı kurallar koymuştur.

Mesela Avrupa Birliğine üye ülkelere bakıldığında, **Fransa**'da yabancı bir ülkeden alınan doktorluk ve avukatlık diplomaları tanınmamaktadır. Bu meslekleri icra etmek için Fransız vatandaşı olmak ve bu meslekleri Fransa'daki fakültelerden mezun olma şartları bulunmaktadır.

Belçika'da, üniversite ve mesleki diplomalar doğrudan tanınmamaktadır. Yılın sadece ilk altı ayı denklik başvuruları alınmaktadır, bizde ise on iki ay boyunca başvuru kabul edilmektedir. Kişinin aldığı eğitimin düzeyi Belçika'daki kredi sistemine uygunsa denklik işlemi yapılmakta, eksik ders tespit edilirse veya notlar tutmuyorsa adayın denklik için ek ders alması yönünde karar alınmaktadır. Bu derslerde de başarılı olmak için Fransızca veya Flaman dillerinden birine hâkim olunması gerekmektedir.

Son yıllarla ilgili bazı denklik rakamlarını paylaşmak gerekirse, **son üç yılda denklik ile sonuçlanan yıl içi ortalamamız % 72 dir**. 2017 yılında sayısı 200 üzerinde olan bazı meslek alanlarına göre verilen denklik sayısı:

Tıp Doktorluğu	: 1005
Mühendislik	: 820
Mimarlık	: 209
Hukuk	: 241

2017'de verilen denklik sayısının dağılımına baktığımızda ise **%31.4** Batı Avrupa ve Amerika'daki üniversitelerden mezun olanlar, **% 68.6** ise dünyanın diğer ülkelerinden mezun olanlara verilmiştir.

Ülkemize artık tersine bir beyin göçü olduğunu söyleyebiliriz. **2017 yılında 2215 yabancı uyruklu denklik başvurusu yapılmış, yıl içerisinde 1491 yabancıya denklik verilmiştir.**

Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
Tanıtım ve Denklik İşlemleri Online Başvuru Sistemi Tanıtım Toplantısı
6 Şubat 2018, Yükseköğretim Kurulu